

opusdei.org

Pápežova audiencia o roku milosrdenstva (10. februára 2016)

Pútnikom zídeným na Vatikánskom námestí v Popolcovú stredu predniesol katechézu z cyklu o milosrdenstve, v ktorej vysvetlil históriu ustanovenia jubilejného roka vo Svätom písme - jeho cieľom bola spravodlivosť a vzájomné delenie sa v Božom ľude.

22.03.2016

Milí bratia a sestry, dobrý deň a dobré vykročenie do obdobia Pôstu!

Je pekné a tiež významné, že máme túto audienciu práve v dnešnú Popolcovú stredu. Začíname cestu Pôstnym obdobím a dnes sa pristavíme pri starodávnom predpise o „jubilejnom roku“ - je to starobylá skutočnosť, doložená vo Svätom písme. Nájdeme ho zvlášť v Knihe Levitikus, ktorá ho predstavuje ako vrcholný okamih náboženského a spoločenského života izraelského ľudu.

Každých päťdesiat rokov v „Deň zmierenia“ (Lv 25,9), keď sa zvolávalo na ľud Pánovo milosrdenstvo, oznamoval zvuk rohu veľkú udalosť oslobodenia. V Knihe Levitikus čítame: «Päťdesiaty rok zasväťte! Ohláste slobodu pre všetkých obyvateľov krajiny! Má to byť pre vás jubilejný (milostivý) rok. Vtedy každý dostane do vlastníctva

svoj majetok a každý sa vráti k svojmu rodu [...] V takom jubilejnom roku každý z vás dostane do vlastníctva svoj majetok» (25,10.13). Ak bol niekto nútený predať svoju pôdu a dom, mohol sa mu, podľa týchto ustanovení, v jubilejnom roku majetok prinavrátiť; a ak mal niekto nejaké podlžnosti zo zmlúv, no nebol v stave ich splatiť, a možno bol preto aj prinútený vstúpiť do služby svojho veriteľa, mohol sa vrátiť už ako slobodný k svojej rodine a opäť vlastniť majetok.

Išlo o istý druh „všeobecného udelenia milosti“, ktorým sa všetkým umožnilo vrátiť sa do pôvodnému stavu a to zmazaním každého dlhu, prinavrátením pôdy, a umožnením nanovo sa tešiť z pravej slobody členov Božieho ľudu. Svätého ľudu, kde predpisy, ako ten o jubilejnom roku, slúžili na boj proti chudobe a nerovnosti a garantovali všetkým dôstojný život a rovné prerozdelenie

pôdy na bývanie a zabezpečenie si obživy. Centrálnou myšlienkou bolo, že pôda svojím pôvodom patrí len Bohu a ľuďom bola zverená (porov. Gn 1,28-29). Preto si nikto nemôže osobovať nárok byť jej výlučným vlastníkom a spôsobovať tak podmienky nerovnosti. Na toto dnes môžeme myslieť a znovu o tom premýšľať; každý nech vo svojom srdci rozmýšľa o tom, či nemá mnoho vecí. Prečo by sme ich nenechali tým, čo nemajú nič? Desať percent, päťdesiat percent... Poviem len: nech Duch Svätý inšpiruje každého z vás.

Ten, čo predtým schudobnel, si mohol v jubilejnom roku opäť zabezpečiť všetko nevyhnutné na svoje prežitie. A ten zas, kto zbohatol, prinavracal v jubilejnom roku chudobnému to, čo mu raz bol vzal. Výsledkom celého bola teda spoločnosť založená na rovnosti a solidarite, kde sa osobná sloboda, pôda a peniaze zasa stali dobrom pre

všetkých, nielen pre niektorých, ako sa stáva dnes, ak sa nemýlim... Viac či menej, čísla nie sú isté, no osemdesiat percent bohatstva ľudstva je v rukách menej než dvadsiatic percent populácie. Je to jubileum – a toto hovorím pripomínajúc našu históriu spásy – aby sme sa obrátili, aby sa naše srdce stalo väčším, veľkodušnejším, viac Božím dieťaťom, s väčšou láskou.

Poviem vám jednu vec: ak táto túžba, ak jubileum nedôjde až ku vreckám, nie je pravým jubileom. Pochopili ste? A toto je v Biblii! Nevymýšľa to tento pápež, nachádza sa to v Biblii. Cieľom – ako som povedal – bola spoločnosť založená na rovnosti a na solidarite, kde by sa sloboda, zem a peniaze stali dobrom pre všetkých a nielen pre niektorých. V podstate mal jubilejný rok funkciu pomôcť ľudu žiť v konkrétnej bratskej láske založenej na recipročnej pomoci. Môžeme povedať, že biblický

jubilejný rok bol „rokom milosrdenstva“, nakoľko bol prežívaný v úprimnom vyhľadávaní dobra v prospech núdznych bratov.

Rovnako tu existovali aj iné nariadenia a zákony, ktoré riadili život Božieho ľudu tak, aby mohol okúsiť Pánovo milosrdenstvo skrze milosrdný postoj iných ľudí. V týchto normách nachádzame návody, ktoré majú svoju platnosť i dnes a ktoré preto stoja za zamyslenie. Napríklad sa podľa jedného biblického zákona predpisovalo odvádzanie „desiatkov“ určených levitským kňazom – ktorí mali na starosti kultové záležitosti a nemali podiel na pôde –, chudobným, sirotám, vdovám (porov. Dt 14,22-29). Zabezpečovalo sa tým, že sa desiaty podiel z úrody alebo výnosov z iných aktivít dával tým, ktorí zostali bez akejkoľvek ochrany a v stave núdze, čo bolo v prospech vytvárania podmienok relatívnej rovnosti vo

vnútri ľudu, kde si mali všetci počínať ako bratia.

Bol tu i zákon týkajúci sa „prvotín“. Čo je to? Prvá a najvzácnejšia čiastka zo zberu úrody, na ktorej mali mať podiel i leviti s cudzincami (porov. Dt 18,4-5; 26,1-11), ktorí nevlastnili polia, aby tak aj pre nich bola pôda zdrojom obživy a života. «Pôda sa teda nebude predávať navždy, lebo pôda je moja a vy ste len cudzincami a prišelcami u mňa», hovorí Pán (Lv 25,23). Všetci sme iba prišelcami u Pána, ktorí očakávajú nebeskú vlasť (porov. Hebr 11,13-16; 1 Pt 2,11) a sú pozvaní robiť svet okolo nás obývateľným a ľudským. Koľko je len „prvotín“, ktoré môže ten šťastnejší darovať tomu, ktorý sa ocitol v ťažkostiach! Koľko prvotín! Nejde len o prvotiny z úrody na poli, ale o prvotiny z každého výstupu práce, prvotiny zo zárobku, úspor, z množstva vecí, ktoré človek vlastní a ktorými častokrát plytvá. Toto sa deje

aj dnes. Na Úrad pápežskej almužny prichádzajú mnohé listy s troškou peňazí: ‚Toto je časť môjho platu, aby som pomohol iným‘. A toto je pekné – pomáhať druhým, dobročinným inštitúciám, nemocniciam, domovom pre dôchodcov...; dávať aj prišielcom, tým, čo sú cudzími a sú tu len prechodne. Ježiš bol prechodne v Egypte.

V súvisе s týmto, Sväté písmo naliehavo nabáda k veľkodušnej odpovedi na žiadosti o pôžičky bez zbytočných kalkulácií a bez vyžadovania neskutočne vysokých úrokov: «Ak niektorý z tvojich bratov pri tebe ochudobnie a bude sa k tebe utiekať o pomoc, pomáhaj mu ako cudzincovi a prišielcovi, aby mohol pri tebe žiť. Neber od neho úroky a nepýtaj od neho viac, ale boj sa Boha, aby tvoj brat mohol pri tebe žiť. Nepožičiavaj mu peniaze na úrok a živobytie mu nedávaj tak, aby si tým získal» (Lv 25,35-37). Toto učenie je

stále aktuálne. Koľko rodín je na ulici - ako obeť úžery! Prosím vás, modlime sa, aby v tomto jubilejnom roku Pán odstránil zo srdca všetkých nás túžbu mať viac, úžeru. Nech sa vrátíme k tomu, aby sme boli veľkodušní, veľkí. Koľko prípadov úžery sme len nútení vidieť a koľko utrpenia a trápenia prichádza do rodín! A mnohokrát, v zúfalstve, kolčí ľudia končia samovraždou, lebo to už nezvládajú a nemajú nádej, nemajú naporúdzi vystretú ruku, ktorá by im pomohla; jedine ruku, ktorá prichádza, aby ich prinútila platiť úroky. Úžera je ťažký hriech; je to hriech, ktorý volá k Bohu. Pán však prisľúbil svoje požehnanie tomu, kto zo svojej ruky dáva veľkoryso (porov. Dt 15,10). Dá ti dvojnásobne, možno nie v peniazoch, ale v inom, avšak Pán ti vždy dá dvojnásobne.

Drahí bratia a sestry, biblické posolstvo je úplne jasné: s odvahou

sa otvoriť vzájomnému podeleniu sa. A toto je milosrdenstvo! A ak my chceme milosrdenstvo od Boha, začnime ho konať my sami. Znamená to toto: začnime ho uskutočňovať my – medzi obyvateľmi, rodinami, národmi, kontinentami. Prispievať k uskutočneniu zeme bez chudobných znamená budovať spoločnosť bez diskriminácie, založenú na solidárnosti vedúcej k vzájomnému zdieľaniu toho, čo človek vlastní, a na prerozdeľovaní zdrojov postaveného na bratskej láske a spravodlivosti. Ďakujem.

(Preklad: Slovenská redakcia VR)